

Stockholm 2020-09-25

Socialdepartementet
Enheten för socialtjänst och
funktionshinderpolitik

Remissvar på promemoria Utökad målgrupp för allmänna arvsfonden, Ds 2020:9

Inledning

Sveriges Hembygdsförbund organiserar drygt 2 000 hembygdsföreningar över hela landet med sammanlagt ca 420 000 medlemmar. Hembygdsföreningarna fyller en viktig funktion som lokala mötesplatser för folkbildande och sociala aktiviteter. Många av medlemmarna är äldre och den gemenskap och sociala samvaro som föreningslivet erbjuder har stor betydelse för deras psykosociala hälsa. Arbetet med att sköta om hembygdsföreningarnas miljöer och medverkan i friluftaktiviteter är också hälsofrämjande ur flera perspektiv.

Sveriges hembygdsförbunds synpunkter på promemorians förslag

6.2 Utvidgat målgrupp

Vi är mycket positiva till ett breddande av Arvsfondens ändamål till ett främjande till förmån för målgruppen äldre personer.

Det är naturligt med 65 år som avgränsning av målgruppen, eftersom det har stöd i allmänna pensionssystemet.

Vi motsätter oss dock resonemanget om precisering av målgruppen att det främst är personer i åldern 75 år som kommer att avses som äldre i fördelningen av Arvsfondens medel. Som framgår av preciseringen är det stora individuella skillnader mellan människor i pensionsålder. Många av de verksamheter som skulle kunna ta initiativ för målgruppen gör ingen skillnad på gruppen äldre utan ser pensioneringen som en klar och tydlig gräns, oavsett individernas hälsostatus. Föreningslivet har mycket stor betydelse för att motverka och bryta isolering och utanförskap och uppnå högre delaktighet och inflytande. Den avgränsning som föreslås riskerar helt enkelt att lägga hinder i vägen för många lovvärda initiativ eftersom föreningslivet inte gör den avgränsningen.

Resonemanget om 75 år bortser också från vikten att arbeta förebyggande, för att förhindra isolering och utanförskap. Det borde rimligen vara bättre att arbeta för att motverka isolering innan den inträtt medan personen ifråga fortfarande är kapabel att utveckla nya färdigheter, t ex gällande digital teknik, och ta sociala initiativ. Det gäller i synnerhet gruppen äldre personer.

6.3 Fondens användning

Vi stödjer förslaget om ett borttagande av kravet att en viss del av medel som tillfallit Allmänna arvsfonden under året ska läggas till fonden, och att hela massan av fondens tillgångar därmed ska beaktas vid fastställande av det utdelningsbara beloppet.

6.4 Medel för målgruppen äldre personer

Vi motsätter oss den föreslagna begränsningen att högst en tiondel av det tillgängliga beloppet ska fördelas till verksamheter till förmån för äldre personer.

Vi förstår inte varför en ny målgrupp för Arvsfonden ska regleras annorlunda än befintliga målgrupper. Logiken borde i så fall tala för att man sätter procentuella tal även för grupperna barn, unga och personer med funktionsnedsättning. Motiveringen till förslaget är inte övertygande. Det framgår att det inte bedöms finnas en sådan risk i nuläget. Att i allmänna termer tala om att det i ett längre perspektiv alltid finns risk för undanträngningseffekter ger inte en tillräcklig grund för förslaget om begränsning. Arvsfondsdelegationen följer löpande upp fördelningen av medel och kan därför över tid följa upp och analysera trender som tyder på undanträngningseffekter. Men då måste man väga in ett flerårsperspektiv. Skulle det då visas sig att det finns undanträngningseffekter, kan fördelningen justeras till förmån för andra målgrupper. Vi ser alltså inget övertygande skäl att införa denna begränsning från början.

6.5 Arvsfondsdelegationen

Vi stöder förslaget om breddning av kvalifikationer för Arvsfondsdelegationens ledamöter samt att begreppet funktionshinder ersätts med funktionsnedsättning.

För Sveriges hembygdsförbund

Jan Nordwall
Generalsekreterare